

"אין שום כוונה שתקציב המדינה יישא בהקמה של הדבר הזה. יש השלכה תקציבית כבדה... זה מאות מיליוני שקלים", התריע נציג האוצר

"פארק התנ"ך" תוכנן על שטח שיכול להכיל את תל-אביב, חולון, בני-ברק, בת-ים והרצליה, קבע המומחה, "ועוד יישארו 3,000 דונמים עודף"

"חמישה דולרים לכל פסוק כפול 30 אלף פסוקים", נכתב בתוכנית העסקית - ההכנסה מכל ספר תהיה כ-145 אלף דולר

היזם עמוס רולניק, מהמחוברים היטב לצמרת הפוליטית, קידם רעיון מגלומני: הקמת פרויקט על אלפי דונמים בשם "עמק התנ"ך", שבמסגרתו יכתבו את התנ"ך המוני מאמינים ברחבי העולם - ויזרימו תשלום נאה עבור כל פסוק. בזה אחר זה נרתמו ח"כים ושרים לסייע לו, ובהם ידידו הוותיק בנימין נתניהו. תחקיר "7 ימים" חושף כיצד מיליוני שקלים התגלגלו מעמותה ציבורית לחשבון החברה הפרטית של רולניק. תגובת רולניק: טענות מופרכות. רק הפסדתי מהפרויקט ● **שחר גינוסר**

בנובמבר 2011 שכחה ממשלת ישראל לרגע מהקמפיין נגד האיום האיראני וניאשרה להקים באזור ירושלים את "היכל התנ"ך". בהודעה חגיגית נמסר לתקשורת שהחלטה על הפרויקט, שיחזק את "כור מחצבתו של העם היהודי בישראל וכי תפוצות", התקבלה פה אחד, וכי ראש הממשלה בנימין נתניהו הביע התלהבות מהמוסד החדש, שעלותו מיליוני שקלים.

מדובר בפרויקט שקידם יום שאפתן ובעל קשרים, שנעזר באנשי שמאל חילונים במסגרת עמדתה שייסד. המטרה: להיעזר בתנ"ך כדי "לחבר בין כל חלקי החברה בישראל" ולשרר לעולם "חתיירה לערכי סובלנות, הבנה הדדית ושלום".

עם יעדים כאלו השרים נראו כמתחרים ביניהם מי יקדם את המיזם החדש, כשעל המסמך שהוגש לממשלה התנוססו חתימותיהם של שרי המשפטים, התיירות, התקשורת, ההסברה והתפוצות.

אפילו נתניהו עצמו התגייס למשימה, תוך שהוא מדגיש בהודעה אישית את "הערך הגדול של הפרויקט". "התנ"ך משותף למיליארדים ברחבי העולם", הכריז נתניהו. "זה אבסורד שבארץ התנ"ך אין היכל המוקדש לו".

חברי העמותה החילונית שמעו והתמוגגו כמוזכר מנחת. שנים רבות הם פועלים בהתנדבות מלאה, והנה החזון מתגשם. אלא שהשמחה לא נמשכה זמן רב. כשהועדות במשרד ראש הממשלה החלו לפעול, גילו שם פתאום שמשהו לא מסתדר.

במאוס 2012 כבר היה ברור שהכל התפוצץ. "חברים יקרים", כתב בועם חבר הנהלת העמותה יצחק עפרון לעמיתיו. "הלוואי שלא הייתי נחשף לחומר שאליו נחשפתי... השתמשו בנו בכחש. הוליכו אותנו שולל. כל התכתובת עם הממשלה נעשתה בלי ידיעתנו... הונו אותנו... גורשנו מה עיר, ואני רק מקווה שלא נצטרך גם לאכול את הרגים המסריחים..."

מה השתבש? איך זה קרה? תחקיר "7 ימים" חושף איך יום, שנתניהו מציג כידידו הוותיק, קידם רעיון מגלומני שהורים כספים לחברה פרטית שבבעלותו, תוך שהוא מפעיל את בכירי המערכת הפוליטית.

לאחר שביקורת עומק גילתה שהעמותה משמשת צינור להעברת כספים לחברה הפרטית, נחלץ משרד ראש הממשלה לעזרת ידידו של נתניהו, ובמקביל חיבר אותו עם נציגי עמותה המזוהה עם הימין. כך ממשיך לדהור המיזם, שעלותו לפי משרד האוצר צפויה להגיע למאות מיליוני שקלים.

הרעיון היה יוצא דופן: הקמה של מיזם חינוכי תיירותי חסר תקדים סביב נושא התנ"ך. את הפרויקט קידמה עמותה בשם "עמק התנ"ך", שהחלה לפעול ב-2004. מייסדה עמוס רולניק הוא מ"ל ותיק ובעל חברה פרטית בשם "מולמריה", שמתמחה בספרות ילדים בתחום התנ"ך.

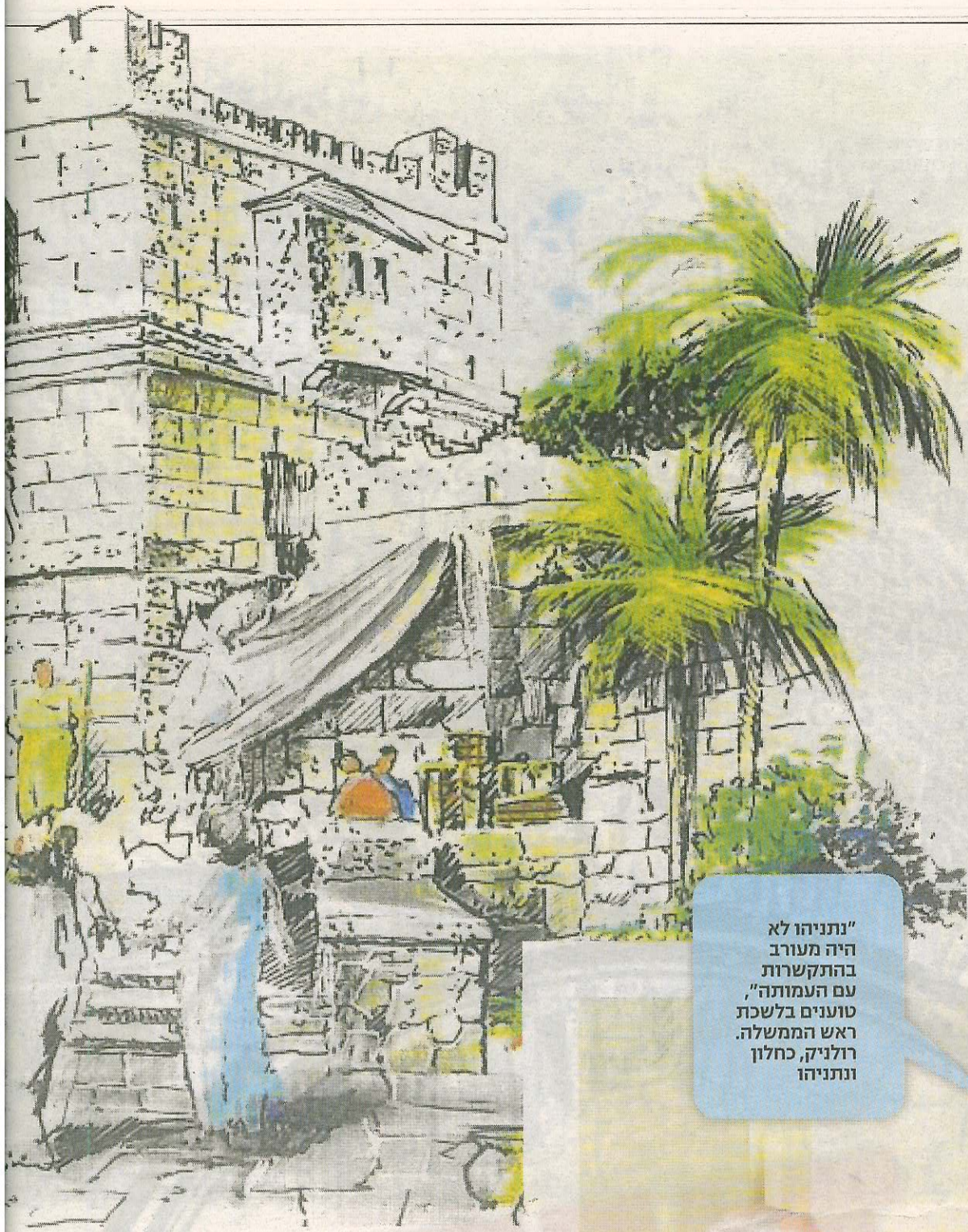
באתר האינטרנט של החברה מוסבר שהיא "מפיקה בהצלחה משמעותית שורה של מוצרי מולטימדיה וערכות על סידיירום". שותפו הוותיק של רולניק בחברה הוא צבי כסה, שמחזיק חמישה אתוויזם מהמניוון.

סדרה פסוקה

תחקיר

הדמיית היכל התנ"ך שיצר האדריכל שלמה גרטנר

התמונה: האדריכל שלמה גרטר

ונתניהו לא היה מעורב בהתקשרות עם העמותה, טוענים בלשכת ראש הממשלה. רולניק, כחלון ונתניהו

רולניק הוא חבר קיבוץ לשעבר הנהנה מנגישות לחברי כנסת, לשרים וגם לראש הממשלה נתניהו. בעבר כבר קידם פרויקט גדול הקשור לספר הספרים: באמצע עות חברתו הפרטית הפיק מיום בשם "ילדי העולם מציינים את התנ"ך", כחלק מחגיגות היובל למדינת ישראל.

לפני כמה שנים החליט רולניק לקדם רעיון גדול נוסף: אחרי שילדי העולם ציירו את התנ"ך, הגיעה העת שהמבוגרים יכתבו אותו. "כתיבת התנ"ך בכתב ידם של מאות אלפי מאמינים", הוסבר בתוכנית עסקית שהוצגה במסגרת המיום, "פסוק אחר פסוק בכל השפות".

הרעיון היה כי דפי הפסוקים ייכרכו בספרים עבי כרס, יועו ברו לישראל ויוצגו במכנה מפואר שייקרא "בית התנ"ך" או "היכל התנ"ך". אבל כאן לא מסתיים החזון. ההיכל, כך לפי התוכנית שהציג רולניק, ימוקם בלב שטח ענקי שיוכרו כפרויקט "פארק התנ"ך". לא מדובר בסתם פארק, אלא בעמק ש"ישתרע מפאתי בית שמש ועד בואך קריית גת", כפי שנכתב במסמכי המיום. "אזור אשר כל שיבוא בשעריו ימצא את עצמו אפוף בחוויה תנ"כית מלוא ההיקף והחוויות".

מטרת המיום, כך הוסבר לנציגי ממשלה, היא להופכו ל"מור קד משיכה למאות אלפי תיירים" מכל העולם. "בתום שנתיים", יהיו נכתב למשל בתוכיך שהוגש לשר התיירות בשנת 2007, "יהיו בידינו מאות אלפי כתובות של מתנדבים מהעולם... המעתיקים את פסוקי התנ"ך בשפתם ובכתב ידם".

באיזה פסוק שהם כתבו פעם. תראה מה קורה היום עם ספרים בודדים שכן הושלמו. הם זורקים באיזה מחסן, אפילו המתנדבים המסורים בעמותה לא יודעים איפה. לא ברור איך שרים וחברי כנסת שהיום פנה אליהם לא תפסו שמדובר בבלון. או שתפסו, אבל העדיפו לא להגיד לו בפנים.

ואמנם, קשה לומר שבמערכת הפוליטית העניין נברק לעור מק. אביגור ליברמן ואהוד אולמרט שיגרו מכתבים קצרים, אבל מי שהתלהב יותר מכולם היה נתניהו, שצייד את רולניק במכתבי המלצה חמים כדי לגייס דולרים מעבר לים.

"חברי זה שנים עמוס רולניק", תיאר נתניהו את היום כמכתב לכומר לארי הנט מארה"ב. "כשר אוצר התחייבתי לסייע לפרויקט... פארק הנושא - עמק התנ"ך" ישתרע על שטח של אלפי אקרים... המבקרים יוקפו בחוויה תנ"כית בקנה מידה של 1:1. כלומר, כך היו הדברים בימי התנ"ך".

גם שר התיירות דאו יצחק הרצוג ניסה לסייע, אבל המחשבה על פרויקט שמשתרע על "אלפי אקרים", שממנה התמוגג נתניהו, הדליקה נורה אדומה במשרדו, שם ציינו בשפה עדינה ש"הפרויקט יומרני מאוד".

רולניק לא עצר, והעמותה שייסד פנתה למשרד החוץ בהצעה "לשרדג בגדול לרמה של מפעל לאומי את התוכנית", בטענה שכך ניתן להתמודד עם הביקורת נגד ישראל בעולם. "לשנות בתנופה את השיח של המדינה עם עמי העולם", נכתב לסמנכ"ל אגף קשרי תרבות ומדע במשרד החוץ. לא פחות.

תוכנית זו נוסחה כך שתהדוף מראש כל טענה ליומרנות. "אם היה קורא מאן רהו את החזון", נכתב שם, "היה אומר... חולמים, הזויים, בעלי רמיון. אבל הפעם לא מדובר בתוכנית גרנדיוזית. מדובר בתוכנית שהיא עובדה קיימת בעשרות מדינות בקרב מאות אלפי בני אדם".

התוכנית נועדה להשלים "מאה כרכי כתב יד של התנ"ך במאה שפות". ההכנסות, לפי יעד זה, אמורות היו להגיע לארבעה מיליון דולר. זאת, מבלי להחשיב גם תרומות סטנדרטיות למיום. אלא שהמציאות הייתה אחרת לגמרי: הכנסות שהגיעו לעמותה ונועדו למיום התנ"ך - החלו לזרום לחברה פרטית.

צילום: לע"מ

של רולניק בחברה, התמנה ליו"ד העמותה; שבעה חברי ועד נוספים נרתמו לפעול בהתנדבות; והוקמה הנהלה ציבורית, שהורכבה מגלריה של אנשי שמאל חילונים, שלא ידעו כמוזן דבר על ענייני הכספים - בהם סמי מיכאל, ירון לונדון, מאיר פעיל, עמוס שוקן, יעל ריין, שלמה גזית ואלון ליאל.

רולניק פנה למשרד החוץ וגייס את אגף קשרי תרבות ומדע, וזמן קצר אחרי שהפעילות הושקה כבר חתם הסופר עמוס עוז על פסוק באירוע חגיגי במוסקוה. אחריי הוסיף פסוק הסופר דויד גרוסמן באירוע בפרנקפורט, לצד יוצרים ומשוררים אחד רים. בהמשך ריווח רולניק שהפרויקט מתרחב במהירות בעולם וכבר מתנהל ב-17 מדינות.

לא שמהר מאוד התברר שהמציאות רחוקה מההצהרות. "הכוונה הייתה להגיע למאה ספרים", אומר חבר עמותה. "הבנו מרולניק שכבר בשנתיים הראשונות יהיו 20. בפועל, בקושי נכתבו או חמישה. הזמן עבר, אבל ההתקדמות לא תאמה את ההצהרות. היום אני מבין שזה היה בלון נפוח. המון יחסי ציבור. רולניק טס ברחבי העולם, ספרי תנ"ך הושקו אבל לא הושלמו, וממילא לא היה סיכוי שהמוני תיירים ינהרו לישראל רק בשביל להציץ

אלא שאיש לא דיווח לשרים על החלק השני ברעיון שקידם רולניק: החברה הפרטית שלו תגבה כספים מכל כותבי הפסוקים, כחלק מחוויה עם העמותה, ותיהנה מעמלה שמנה נוסף על החזר הוצאות על הגבייה.

בחווה שנחתם בין העמותה למולמדיה הוסכם, כי החברה תנהל בפועל את המנגנון שמאחורי כתיבת התנ"ך בארץ וביעולם. כמקובל בעולם העסקי, נקבע שתשלום העמלות יהיה תמורת "היוזמות והסיכון".

ב-2006 הוצגה תוכנית מפורטת, ובשלב זה נראה שרולניק האמין שמדובר בבונזה של ממש. "חמישה דולרים לכל פסוק", הוסבר בתוכנית העסקית, "כפול 30 אלף פסוקים... ההכנסה מכל ספר תהיה 145 אלף דולר, והכספים יזרמו במהירות: בשנה הראשונה עשרה ספרים, "ההכנסה - 1.5 מיליון דולר", כך נכתב. "בשנה השנייה: 20 ספרים - שלושה מיליון דולר".

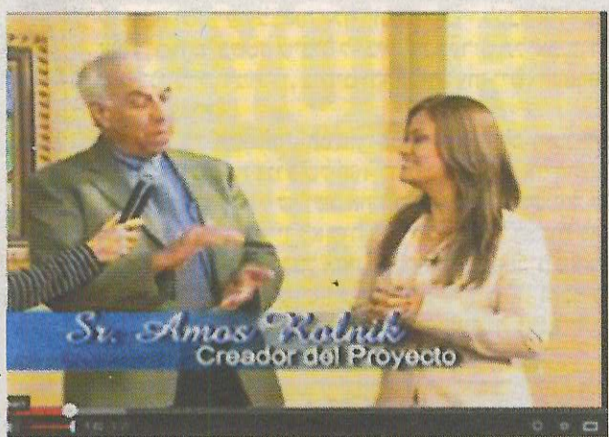
רולניק, מעידים מקורביו, הוא חובב ספרים שגילה את התנ"ך בגיל מבוגר והתאהב בו - ולא בחר בעסקי התנ"ך כדי להתעשר. אלא שהמסמכים מלמדים כי ביקש לשלב ביוזם עם פלזר.

"לא די בבעלי שררה ובעלי ממון העשויים לסייע במימון", כך הוסבר לנציגי העמותה ומדוע יש לגבות כספים מכותבי הפסוקים עבור המיום התיירותי.

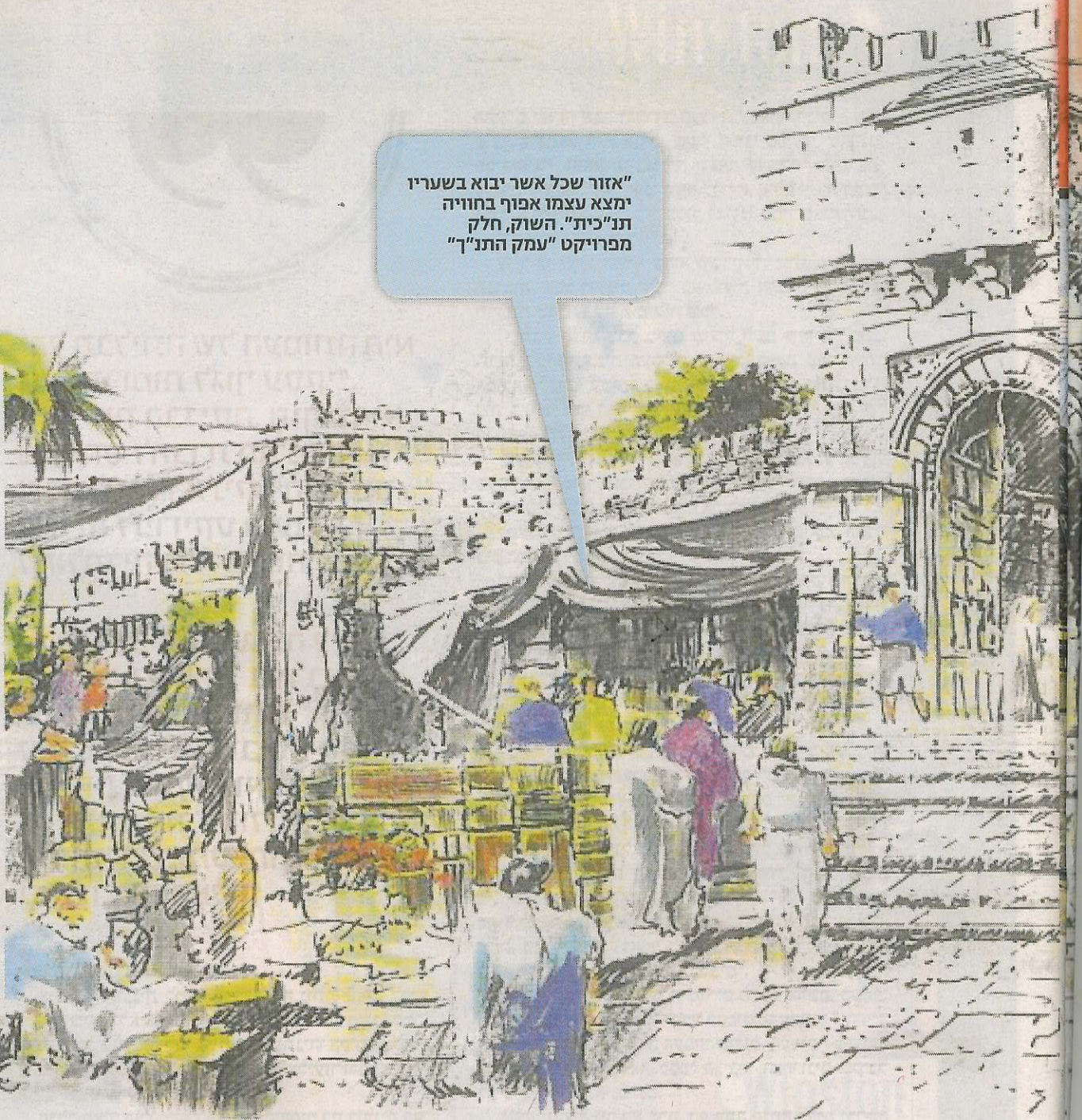
העמותה שייסד החלה לפעול במהירות: כסה, שותפו הוזטר

"הפעם לא מדובר בתוכנית גרנדיוזית". רולניק מתראיין בפומה על הפרויקט התנ"כי

"אזור שכל אשר יבוא בשעריו ימצא עצמו אפוף בחוויה תנ"כית". השוק, חלק מפרויקט "עמק התנ"ך"

Inscribe the Bible Project in Panama - Interview with Amos Rot

צילום: מתוך 'יוטיוב'

ברו לחברה של רולניק כ-2.5 מיליון שקל (ועוד כספים לאחר הבדיקה, ובסך הכל כ-3.5 מיליון שקל) – חלק מהסכומים בעמדתה התקשו להסביר.

רוח מטעם הרשם קבע ש"קיים חשד ואינדיקציות לפוטנציאל ציאל לחלוקת רווחים", תוך שהוא מציין שהחשבושים שהוגשו, "לא סבירים ולא מבוססים". ההסברים המוזרים שנמסרו לרשם, שלפיהם "החברה לא נהגה להוציא חשבוניות", רק סיבכו יותר את הדברים.

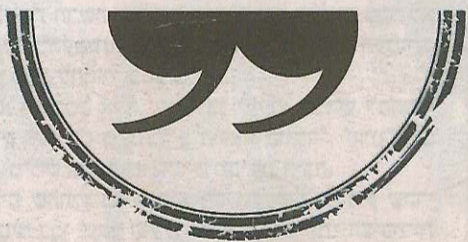
בנוסף לכך התברר בבדיקה שחברת מולמדיה, שקיבלה מהעמותה כספי תרומות, הוריימה במקביל סכומים גבוהים לחברה פרטית אחרת בבעלות יו"ר העמותה כסה. זאת, כדי לכסות חובות עבר שחברתו של רולניק נדרשה לשלם, וש"אינם קשורים לעמותת עמק התנ"ך".

הבדיקה מטעם הרשם גם אימתה טענות חברים בעמותה על אינספור נסיעות של רולניק מסביב לעולם. רואי החשבון נזעקו כשגילו שהמלונות והטיסות בארבע שנים בלבד עלו יותר מ-900 אלף שקל. "רולניק בעצם טייל בכל רחבי הגלובוס", אומר גורם בעמותה. "הטיסות כללו יעדים אקזוטיים, כמו טנגוניה, בנגוקוק, פנמה, גואטמלה, נירדלה, פינלנד, טוקיו, ברזיל ועוד".

בזמן שרואי החשבון שוקדים על הרוח החמור, המשיך רולניק לקדם מול הרשויות אישורים שיכניסו סו כספי ציבור נוספים.

ואמנם, משרד ראש הממשלה החליט להעביר 200 אלף שקל לעמותה בעבור כתיבת התנ"ך באינטרנט. במסגרת זו ערך נתניהו טקס חגיגי בלשכתו, בנוכחות השר דאז משה כחלון, שעוד קודם התחייב בפני רולניק "לעמוד לרשותו". אין שר שתפנה אליו והוא לא ישתף פעולה", אמר לו.

באמצע 2011, כשהגיעו 50 אלף שקל כמקדמה לפרויקט התנ"ך באינטרנט, חברתו של רולניק זוכתה על ידי העמותה בסכום זה. הפעם, כדי להבטיח שהכסף הציבורי יוכל לחזור לעמותה, רולניק נדרש להפקיד ערבות בנקאית.

"חברי זה שנים עמוס רולניק, תיארו נתניהו את היזם במכתב לכומר לארי הנט מארה ב."

"כשר אוצר התחייבתי לסייע לפרויקט... 'פארק הנושא - עמק התנ"ך' ישתרע על שטח של אלפי אקרים... המבקרים יוקפו בחוויה תנ"כית בקנה מידה של 1:1"

מומחה חיצוני שהתבקש לבדוק את מיזם "עמק התנ"ך": "מצאתי תכנים חסרי קשר למציאות, הגזמות, גיבוב לערימות ותלי תלים של רעיונות גרנדיוזיים, שלא לומר מגלומניים"

"הנדרון - העברת כספים למולמדיה", נכתב, למשל, בכותרת מסמך מאוגוסט 2008. "הגיעה תרומה בסך 125 אלף שקל מחד ברת מי עדן... נבקשם לאשר העברת הסכום בצ'ק למולמדיה". במסמך אחר, חודש אחר כך, צוין כי "התקבלו 27 אלף דולר מסיינגפור. אבקש אישור להעברה למולמדיה 95 אלף שקל בצ'ק". גורם בעמותה ששוחח איתנו השבוע מעיד, כי "התגלגלו סכומים גבוהים שאני ואחרים לא קיבלנו עליהם דיווח. כשהתקבלה למשל תרומת ענק מקנדה, היא הועברה לחברה של רולניק ולא ידעתי על העניין כלום. לא קלטנו שיש בעיה".

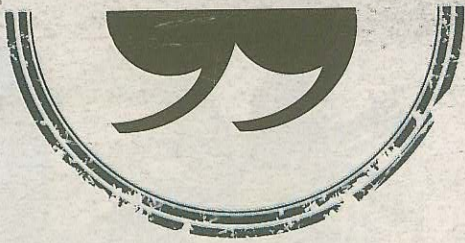
הדברים הוסיפו להתנהל ללא הפרעה, עד שבסוף 2010 הורה רשם העמותות למשרד רו"ח קרמי אלחנני לבדוק את ספרי העמדתה עד אותה שנה.

עוד לפני שהביקורת הסתיימה חשש אחד מחברי ההנהלה, עו"ד עדי בן יעקב, שלא הכל תקין. "למרבה הצער רולניק אינו נוהג בשקיפות וסיבותיו עימו", כתב להנהלה. עו"ד בן יעקב הציע שהניהול יועבר אליו, תוך שהוא תוקף גם את כושר הביצוע של רולניק, שהשלים מעט ספרים: "המרחק בין התוכנית לביצוע זועק לשמיים".

רולניק הגיב בזעם וניסח מכתב שבו האשים את עו"ד בן יעקב ב"ניסיון להונות את הוועד". הוא ייחס למי שהציע להדליף, בין השאר, "איוולת, זדון וניסיון הכפשה". בתגובה דרש עו"ד בן יעקב מרולניק התנצלות ואיים בתביעת דיבה. בינתיים התקדמה בדיקת רשם העמותות, וכשהוגשו הממצאים לפני כשנה "כולם הוכו בתדהמה", כפי שסיפר חבר הנהלה השבוע.

"כל תכליתה של העמותה היא גיוס תרומות לגוף עסקי", קבעו רואי החשבון מטעם הרשם, כשהם מתייחסים לחברה הפרטית שבשליטת רולניק. "המיום העסקי שכנראה פותח במולמדיה היה זקוק למימון ציבורי ובמצעות תרומות. לשם כך הוקמה העמותה... כל התרומות הועברו למיזם העסקי שתופעל בחברה... הכספים שגויסו לפרויקט הועברו למולמדיה ללא פיקוח".

בביקורת נמצאו שבעה ספרי תנ"ך כרוכים בלבד, אבל בלגן ואי-סדרים כספיים חמורים נמצאו למכביר. עד סוף 2009 הוע

"כל תכליתה של העמותה היא גיוס תרומות לגוף עסקי", קבע דוח הבדיקה, תוך שהוא מתייחס לחברת מולמדיה שבשליטת רולניק. "הכספים שגויסו לפרויקט הועברו למולמדיה ללא פיקוח"

עלות הנסיעות הגיעה ליותר מ-900 אלף שקל בארבע שנים. גורם בעמותה: "רולניק טייל ברחבי הגלובוס - טונזניה, בנגקוק, פנמה, גואטמלה, ניודלה ועוד". רולניק: "חברי עמותה השתמטו מהנסיעות המטורפות האלה"

את התנ"ך, פסוק אחרי פסוק... אמנם מהתוכנית למאה ספרי תנ"ך נותר פחות, הרבה פחות, אבל זה לא הפריע לחזון הגדול. ב-2012 נכנסו המה לכים הפוליטיים להילוך גבוה יותר: נתניהו הקים במשרדו צוות היגוי להקמת ההיכל, והח"כים בן-אליעזר ורוני בראון האיצו את החקיקה בעניין.

הרחק מאור הזרקורים הפוליטי, היחסים בין רולניק לעמותה שייסד המשיכו להידרדר: בעקבות דוח רשם העמותות נוצרה מציאות חדשה, שלפיה החברה של רולניק כבר לא יכולה לקבל מהעמותה כספים. בנוסף לכך, יו"ר העמותה רש ממנו קעת להחזיר כספים.

ואם לא די בכל אלה, עו"ד בן יעקב, שרש להחליף את רולניק והואשם בתגובה ב"הונאת הוועד", "זרון" וגם "איולת", מימש את איומו והגיש תביעת דיבה.

בהליכים שהחלו בבית המשפט התעקש רולניק שהדברים שהטיח בכך יעקב הועלו "בתוקף אחריותי הציבורית כלפי העמותה וכלפי ממשלת ישראל". הוא חזר על האשמתו המרכזיות, אבל טען: "מעולם לא כיניתי את התובע טיפש, וגם האמירה שנחשף בערוותו אינה לשון הרע". עו"ד בן יעקב, מצדו, לא חסר מבית המשפט פרטים המ

בנובמבר 2011 הודיעה הממשלה על הקמת "היכל התנ"ך". יהיו בו חללים ואולמות שבהם יוצבו פסלים וציורים, וכמו כן "תצוגה נרחבת של כרכי כתבי יד הנכתבים במדינות העולם".

במקביל זומן רולניק לכנסת כדי לקדם את "חוק היכל התנ"ך" - מוסר שיעלה מיליונים רבים וינחה על ידי מרצה ציבורית. בדיון שנערך בכנסת עוד קודם סיפר בנימין בן-אליעזר שהוא מכיר את רולניק אישית. "מדובר כאן בשליח אומה", אמר בהתרגשות, כשלצדו השר דאז כחלון המחלק ליום מחמאות דיומות.

כשמחאות הכפיים בכנסת ממשיכות להדהד, בהנהלת העמותה החליטו להזמין חוות דעת של מומחה היצוני. המרה: לבדוק אם יש בכלל היגיון בפרויקטים.

מדובר בדיויד סלע, מומחה בעל ניסיון עשיר בתחומי התיירות הדתית, שגדרש לצלול לעומקם של דברים ונדהם ממופרכות מיום הדגל של העמותה.

חוות הדעת המנומקת שהגיש הגדירה את "עמק התנ"ך", הפרויקט שאליו כוזר רתם רולניק את נתניהו ואחרים, "ערב רב של רעיונות כלליים לא מגובשים והצהרות שאין בינן לבין המציאות בשטח מאומם... ההכרה במסמכים היא שהשטח ישתרע על מאה אלף דונם. רק כדי לסבר את האוזן אומר, מדובר בשטח שיכול להכיל את הערים תל-אביב, חר-לון, בני-ברק, רמת-גן, בתים והרצליה ועוד יישארו 3,000 דונמים עורף".

"ללא כל השוואה", המשיך המומחה, "פארק דיסנילנד משתרע על שטח צנוע של 400 דונם בלבד, וגם אם ההצעה הייתה מתבססת על שלושה אחוזים מהתוכנית, כשטחה של העיר גבעתיים, עדיין לא היה בכך לשנות את המהות הלא רצינית של המיזם... בכל אחת מהנקודות במסמכים מצאתי תכנים חסרי קשר למציאות, הגזמות, מלל כללי וחסר כל פשר, גיבוב לערימות ותלי תלים של רעיונות גרנדיוזיים, שלא לומר מגלומניים".

"יוזמים מתמקדים בפרויקטים של דונמים בורדים", הוסיף בר בחוות הדעת, "וגם אז האישור לוקח שנים על שנים, שלא לדבר על הוצאות".

המומחה התנצל באדיבות על המילים הקשות, אבל הבהיר: "זה אפילו מקומם לחשוב שאפשר להגביל ככל עניין ודבר על ידי משיכת קולמוס בלבד, ללא קשר למציאות, במדינה שבה סגירת מרפסת דורשת שנים של טרטר בין ועדות... מעטים הפרויקטים בעולם, אם בכלל, המחזיקים בהיקף המכלולים והתכנים כמפורט בתוכנית".

את "היכל התנ"ך", שתוכנן כאמור לקום בלב "עמק התנ"ך", הגדיר סלע בחוות הדעת "משימה גדולה, מקיפה, רבת קשיים ומכשולים", אבל ציין שבתנאים מסוימים, להבדיל מה"עמק", את היעד הזה ניתן ליישם. ועדיין, הוא הוסיף כי התכנים "נדרשים לעבור עיבוד מקיף ושלבי פיתוח רבים".

ס פר הספרים, כידוע, חזק מכל המכשולים. רולניק יכול היה לסמוך על חברי הכנסת, שכבר שמעו אותו, שידעו להתעלם מיועצים קטני אמונה או מקשיים אחרים ולהעריך מיום בסדר גודל כזה.

"בכל רגע שאנחנו יושבים פה", הכריז באוזניהם בדיונים קודמים, "יושבים עשרות אלפי אנשים בכל העולם וכותבים

בהירים לאיוה של הידרדר העניין. "הוא (רולניק - ש"ג) טוען שהנתבע הינו כסיל, שקרן חולני כפייתי, מאותגר פסיכיאטרי, ומאשימו בניסיון הונאה ואיולת", כתב בתצהירו. "הטקסט אולי אינו נהיר לקורא, אולם עילת התביעה היא הפניה למשלי כ"ו, פסוק 5: 'ענה כסיל כאיולתו...'. מדובר בלשון הרע ובוזרון".

עו"ד בן יעקב הוסיף שהוא וחבריו לעמותה פעלו בהתנדבות, אבל רולניק קיבל באמצעות החברה שלו כספי תרומות שהגיעו ל-2.5 מיליון שקל.

"הנתבע מלהג בכל מקום שהכל לשם שמיים", כתב, "ובכן, לפי התוכנית העסקית שהציג, הפקת ספר הייתה אמורה לעלות לעמותה כ-20 אלף דולר, בעוד שתוכנן לגבות כ-150 אלף דולר מהכותבים. רווח תפעולי צפוי של 130 אלף דולר לכל ספר... אכן, צדיק הרור".

"בעיקרון", הוסיף וטען עו"ד בן יעקב, "הנתבע הפעיל מעין הונאת פונזי, שבה הוא תמיד היה צריך לקבל מקדמות בעבור פרויקטים חדשים ולזנוח את הישגים".

לטענה זו רולניק טרם השיב באופן מפורט, אבל ההליכים המשפטיים נמשכים.

במקביל, החקיקה לייסוד "היכל התנ"ך" התקדמה יפה, והוא כבר הוגדר "תאגיד" הכפוף למבקר המדינה. ועדת ההיגוי שמינה נתניהו התכנסה יחד עם רולניק והחלה לקבל החלטות.

אלא שהעמותה, מובילת הפרויקט, לא עורכנה. גם לא כשהוסכם על שינוי דרמטי: ההיכל ימוקם ב"עיר דוד" שבכפר סילואן. כלומר, במזרח ירושלים.

למיזם גם הצטרפו פרטנרים חדשים: פעילים מאלעד, עמותה ימנית שמתפעלת את האתר בסילואן.

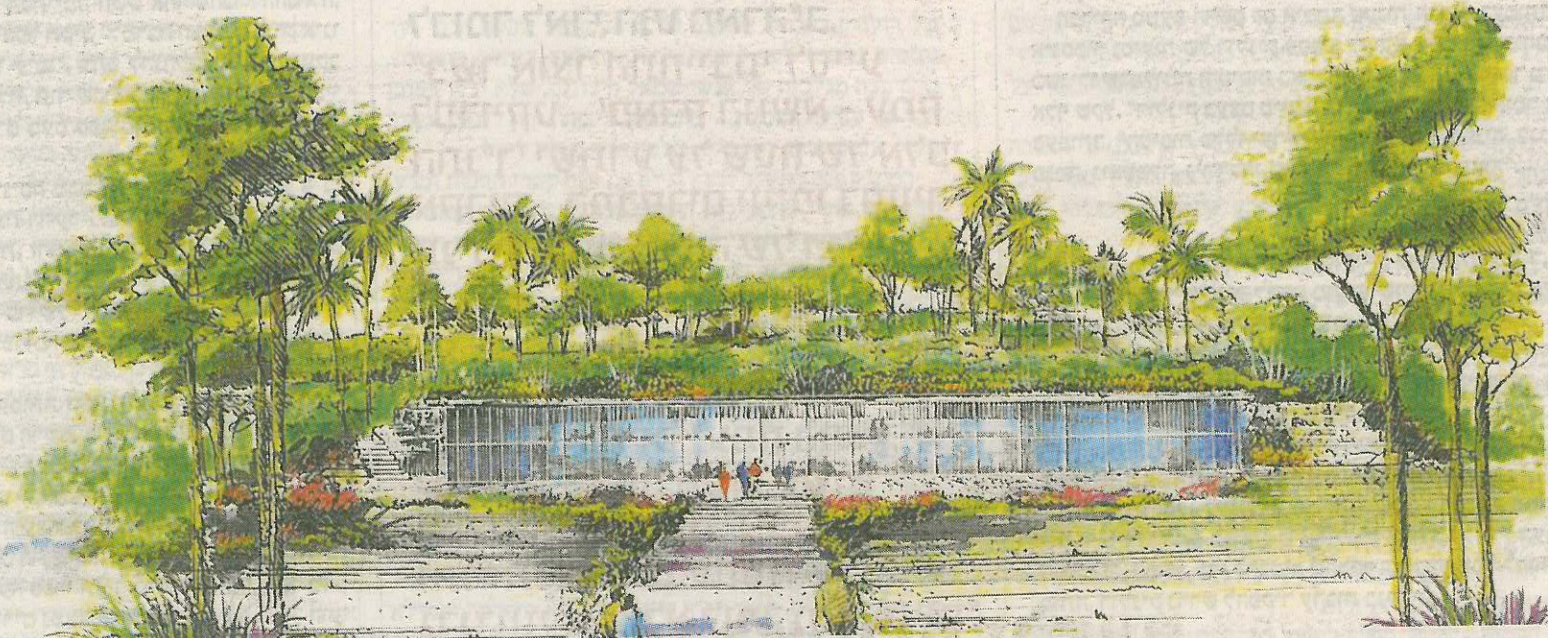
השינוי הרעים את פעילי עמותת "עמק התנ"ך" - שבה נהלתה הציבורית גלדיה של אנשי שמאל מובהקים, ומטרי תה "גיוון השיח הבינלאומי של ישראל עם עמי העולם".

כשהעניין התגלה, התגובות היו נזעמות. "המתי בערה ביי", כתב חבר ההנהלה עפרון לעמיתיו. "אני כותב ממש מתוך סערת נפש... אם יקום הפרויקט הזה, אנחנו 'אשמים' שהוא בכלל נולד... נאמר לי מפורשות: לא רוצים אתכם בעניין ואחר כך יורקו אתכם לכלבים".

ואמנם, אחרי הממצאים ההמורים מטעם הרשם, כשחברתו של רולניק לא יכולה לקבל כספים מהעמותה - הוריע האחרון על הפסקת החווה העסקי שחתם. העמותה בתגובה דרשה ממנו להחזיר את כספי הציבור האחרונים שקיבל לביצוע התנ"ך באינטרנט.

כשהזמן חלף וזה לא קרה, העמותה פנתה לבנק ודרשה את הערבות שכוכר הפקדה על ידי רולניק. הוא בתגובה התלונן במשטרה בטענה שהעמותה דורשת את כספו תוך "יוף פרוטוקול". בעמותה הכחישו, וכשהנושא התגלגל לבית המשפט הגיעו הצדדים להסכם זמני: המחלוקת תושעה לחדש אחד שבמהלכו יתדיינו ויחפשו פתרון יצירתי.

ב ינתיים בכנסת, ואל מול התלהבות הפוליטיים קאים, החלו אנשי הדרג המקצועי להעלות השגות משמעותיות ל"חוק היכל התנ"ך". בדיון שנערך ביוני שעבר הזכירה נציגת משרד המשפטים עדנה הראל, שכבר יש גופים שעוסקים באותו עניין, אחד מהם אפילו ממוקם בירושלים. "מה ההצדקה

הדמיה: האזוריכל שלמה גרטר

כשהתברר ש"היכל התנ"ך" יוקם בסילוואן, חברי העמותה נזעקו. "השתמשו בנו בכחש, הוליכו אותנו שולל", כתב אחד מהם. "גורשנו מהעיר, ואני רק מקווה שלא נצטרך גם לאכול את הדגים המסריחים"

"את כל הכספים למיזם גייסתי אני", אומר רולניק על קביעת הרשם כי העמותה שימשה "צינור" לחברתו הפרטית, ממכירת ביתי, ממכירת אלבומים, תוכניות ללימוד עברית, מילונים ותרומות, ואת כל העבודה ביצעתי בעצמי"

להקים את הגוף הספציפי הזה כגוף ממלכתי? שאלה, "אני חייבת להגיד שאת זה אנחנו לא מבינים... הממשלה תומכת בכל מיני פעולות של גופים פרטיים וכאן הגדילה ועשתה... נתנה קארד בלנאש (צ'ק פתוח - ש"ג)".

נציג האוצר, אריאל יוצר, נדהם מהעלות הצפויה. "אין שום כוונה שתקציב המדינה יישא בהקמה של הרבר הזה", הבהיר למשתתפים. "כמו שזה כתוב כאן, יש השלכה תקציבית כבדה... זה מאות מיליוני שקלים".

חברי הכנסת הסבירו מנגד שהוא אינו מבין והעניין סוכם עם משרד ראש הממשלה, אבל נציג האוצר הבהיר שהוא "מתנגד באופן גורף".

עניין המימון אמנם עוכב ולא עלה להצבעה, אלא שהחוק עצמו המשיך בדהרה. הנוסח הועבר למליאת הכנסת, וב-26 ביוני 2012 חבר הכנסת בראון הציג אותו תוך שהוא משבח את רולניק. יו"ר הכנסת אופיר אקוניס הזכיר לח"כים שמדובר ב"רולניק האב", נוכח העובדה שבנו הוא העיתונאי גיא רולניק, אך בראון השיב שאין כל קשר לרולניק הנוכחי וההצעה התקבלה פה אחד.

וכך, כשהחוויה התנ"כית קרובה למימוש, מגיע הפרק האחרון בסיפור הבריאה של המיזם הגדול. פרק שבו הושלמה בדיקת הרשם, כשרולניק והעמותה שייסד זקוקים לנס גלוי, אולי אף להתגלות אלוהית, שיחלצו אותם מהתסבוכת ללא נזקים.

כוכור, העמותה רדשה מרולניק להחזיר כספי ציבור, ובית המשפט נתן לצדדים חודש למצוא פתרון. מי שצלל למעמקי הסכסוך הוא נציג משרד ראש הממשלה, אבי כהן.

בחסותו נחתם באוגוסט "מתווה סיכום" יוצא דופן: שבעה מתוך תשעה חברי העמותה יתפטרו וייקחו איתם לעמותה החדשה שיקימו את מיום "עמק התנ"ך"; רולניק, בסיוע משרד ראש הממשלה, יפעל להזרמת 400 אלף שקל לאותה עמותה; וראשיה יוכלו כמובן לנזוף במכתבים שבהם נתניהו ממליץ בחום על הפרויקט.

וכך, באוקטובר האחרון, במקום חבורת המתנדבים שפ"רשה, הצטרפו לעמותת "עמק התנ"ך" נציגים הפעילים כאלע"ד. לאחרונה הצטרפה לפעילות תנועת "ישראל שלי" -

צילום: תחן יוטיוב

עמוס עוז משיק את פרויקט כתיבת הפסוקים במוסקווה, לפני שהיכל התנ"ך הועבר לטילוואן

זרוע ההסברה הלא פורמלית של מועצת יש"ע - ופנתה לחבריה כדי שיחתמו על פסוקים דרך האינטרנט. אחרי שנציגיו של נתניהו סייעו לניקוט את השטח, הם גם החליטו לממן עו"ד שישיג לעמותה אישור "ניהול תקין" מרשם העמותות - מה שיאפשר חידוש הזרמת כספי ציבור.

עד לסיום בדיקת העמותה, נקבע כי המעורבים "מתחייבים שלא להגיש תביעה משפטית ו/או להתלונן מול כל גורם שלטוני אחר".

וכך יוכל המיזם התנ"כי להימשך ללא הפרעה, בלי שהגופים המוסמכים יבקשו חלילה לבדוק ולחקור.

מחלקת תחקירים
הכתובת לחשיפות
 tahkir@yedioth.co.il

*** רולניק: החזון מוצדק, הסענות מופרכות**

עמוס רולניק מסר בתגובה: "פרויקט עמק התנ"ך לא היה באחריותי. עם זאת, האמנתי שהחזון מוצדק ובר מימוש, כמובן בהשתתפות תקציבית ממשלה. גם חוות דעת המומחה מכוונת לכך, בדגש על העברת המיזם לירושלים. אין זה נכון כי טענתי שהמוני תיירים ינהרו לישראל (לצפות בפסוקי התנ"ך - ש"ג). עם זאת, מניסיוני ופגישותיי במדינות רבות, עודני משוכנע כי מסע עידוד תיירות משמעותי עשוי להתנהל בקרב מאות אלפי הכותבים. ככוונתי ליום קמפיין כזה בהמשך ולנהל לו. ניסיוני רב השנים מוכיח שפרויקטים רבים קמו נגד כל דעות המורחים. אני מקווה כי תזמננו ליום הנחת אבן הפינה ל"בית התנ"ך".

על קביעת הרשם כי העמותה שימשה "צינור" לחברה הפרטית: "בפועל התברר היפוכו של דבר. את כל הכספים גייסתי אני (ממכירת ביתי, ממכירת אלבומים, תוכניות ללימוד עברית, מילונים ותרומות) ואת כל העבודה ביצעתי בעצמי. בחשבון סופי, כפי שעולה מספ"ר מולמדיה והעמותה, לא עלה כירי לגייס די משאבים לכסות את ההוצאות שהיו לי ועודן בהחזקת הפרויקט. כל מי שעובר כיום על דרישותיה הכספיים של העמותה (ועד לפני שנה לא ראיתם כלל) מגלה שאני הבאתי את כל הכספים לעמותה וביצעתי את כל העבודה. אכן, חלק מההוצאות שהיו לי הוחזרו מכספים שגייסתי לעמותה. הטענה שהחברה לא הנפיקה חשבוניות איננה נכונה, לא ידוע לי על מקרה אחד כזה, ורואי החשבון אישרו זאת".

על הטענה לביסוי הוב לחברה פרטית: "מעולם לא שמעתי על חברים בעמותה שטענו כך. יתרה מזו: אלו שהיו עימי בקשר רק הביעו הערכה והתפעלות מהמפעל, כולל בכתובים. הפרוטוקולים והריווחים בספרי העמותה מלמדים שקשרי לי כתרם והעריכו את פעולתי מעל ומעבר למקובל בעמותות ציבוריות, בהערכה כלפי יום פרטיי ציבורי".

על הטענה שלא ריוחה לשרים ולהיכים על הקשר העסקי בין העמדתה לחברה: "לא היה קשר עסקי של ממש. אני הייתי היום והמבצע.

ההיכרות המוקדמת בין נתניהו ליום ועל הסיוע שנתן לו. "מדובר בניסיון נוסף להטיל דופי בפעילותו של ראש הממשלה ללא כל בסיס עובדתי", נמסר.

"ראש הממשלה לא מעורב ולא היה מעורב בתהליך ההתקשרות עם עמותת 'עמק התנ"ך'. הקשר היחיד שלו לנושא מצוי בכך שהוא תומך בחיזוק הקשר של ארץ ישראל עם ספר הספרים ללא קשר לעמותה כזו או אחרת. ראש הממשלה מרגיש בכל הזדמנות כי התנ"ך הוא יסוד הקיום שלנו וזכות הקשר לארץ ישראל.

"במועד החתימה במשרד ראש הממשלה על חוזה ההתקשרות עם 'עמק התנ"ך' נבדקו כל המסמכים הרלוונטיים והוצג ניהול תקין מרשם העמותות, התקף מרגע ההתקשרות ועד היום. במסגרת חוזה ההתקשרות, העמותה זכאית מכוח ההסכם לקבל החזר הוצאות על פי מימוש אבני הדרך בפעילותה. בנוסף לכך, העמותה העמידה את הביטוחים והערבויות הנדרשים לצורך ביצוע הפרויקטים. הצוות הבין-משרדי לא היה קשור להתקשרות ו/או לעמותה, הצוות הוקם במסגרת החלטת ממשלה שהקימה צוות לבחינה היכן יוקם 'היכל התנ"ך' בירושלים, ללא קשר לעמותה כזו או אחרת, אלא מתוך רצון לחזק את הקשר של עם ישראל, ארץ ישראל וספר הספרים. במסגרת עבודת הצוות התקיימו פגישות עם כמה עמותות וגופים שמתעסקים עם סוגיית התנ"ך, המורשת וירושלים. בהמלצות הצוות לא נקבעו הגופים אשר יעסקו במלאכה אלא נקבע המיקום הנבחר".

יו"ר עמותת "עמק התנ"ך" הנוכחי, מויכה מילשטיין: "כל הלי-קויים תוקנו, העמותה בהליך הבראה והחווה בין החברה הפרטית של רולניק לעמותה בוטל".

על הצטרפות הנציגים מאלע"ד, אמר מילשטיין: "הייתה מחלוקת פוליטית, ומי שסיירו שנחבור לממשלת ישראל על כל מה שמשתמע מכך, פרשו והקימו עמותה חדשה. אירעו להנהלה הציבורית ולאנשי השמאל הוא אחד הכשלים שיש לתקן".